

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : 99074258-610-E. 50
Konu : Soru Önergisi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 20.02.2020 tarihli ve 43452547-120.07-E.621068 sayılı yazınız.

İlgi yazınız ekinde alınan Gaziantep Milletvekili İrfan KAPLAN'ın 7/25010, 7/25011, Burdur Milletvekili Mehmet GÖKER'in 7/25012, Kocaeli Milletvekili Haydar AKAR'ın 7/25013, Tokat Milletvekili Kadim DURMAZ'ın 7/25014, Artvin Milletvekili Uğur BAYRAKTUTAN'ın 7/25015, Adana Milletvekili İsmail KONCUK'un 7/25017, Kayseri Milletvekili Dursun ATAŞ'ın 7/25018, Eskişehir Milletvekili Arslan KABUKCUOĞLU'nun 7/25019, Uşak Milletvekili Özkan YALIM'ın 7/25020, Muğla Milletvekili Burak ERBAY'ın 7/25021, 7/25023, Adana Milletvekili Müzeyyen ŞEVKİN'in 7/25022, Bursa Milletvekili Yüksel ÖZKAN'ın 7/25024 esas numaralı yazılı soru önergeleri incelenmiş olup konuya ilişkin bilgiler ekte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Ziya Selçuk

Ziya SELÇUK
Millî Eğitim Bakanı

Ek: Bilgi (20 Sayfa)

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

ARTVİN MİLLETVEKİLİ AV. UĞUR BAYRAKTUTAN'IN 7/25015 ESAS NUMARALI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE İLİŞKİN BİLGİ

Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığından alınan konuya ilişkin yazının
bir örneği ekte sunulmuştur.

Ek: Bilgi (4 Sayfa)

GÜNLÜDÜR

Sayı : 32721407-610-E.
Konu : Soru Önergesi

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞINA

İlgi : 25/02/2020 tarihli ve 4096545 sayılı yazınız.

İlgi yazınız ekinde Başkanlığımıza gönderilen 7/25015 esas numaralı soru önergesinde; 17 Kasım 2019'da uygulanan Akademik Personel ve Lisansüstü Eğitimi Giriş Sınavına (2019-ALES/3) ait değerlendirme işlemlerinin sonuçlarının 3 Aralık 2019'da ÖSYM tarafından ilan edildiği, birçok adayın sınav sonuçlarına baktıklarında, önceki sınavlara göre netlerini arttırmalarına rağmen puanlarının düştüğünü tespit ettiklerini, o tarihten itibaren mağduriyetlerini ilgili kurumlara iletmış, şikâyet dilekçeleri yazmış ancak ÖSYM'den şeffaf bir şekilde nasıl puanlama yapıldığı hakkında kayda değer bir cevap alamayınca yazılı basında ve sosyal medyada gündem oluşturdukları, aynı şekilde 2019 yılında ÖSYM'nin KPSS ve İdari Yargı sınavlarında da benzer bir işlem uyguladığı, ilgili sınavlarda da puanların geçmiş dönemlere oranla çok düşük geldiğinin sınavlara giren adaylar tarafından dile getirildiği ifade edilerek bu bağlamda bazı soruların cevaplanması istenilmektedir.

15 Temmuz tarihli ve 30479 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 4 numaralı Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 347. maddesi gereğince Yükseköğretim Kurulu kararlarına, ilgili mevzuat hükümlerine istinaden başta yükseköğretim kurumlarında lisans, lisansüstü öğrenim görece adayların puan sıralamasına göre tespiti, yerleştirilmesi ile yükseköğretim kurumlarında atama, yükselmelerde esas alınan sınavlar olmak üzere ulusal ve uluslararası her türlü bilim, yetenek, yabancı dil sınavları ile gerektiğinde yerleştirme işlemlerini yapmak dâhil mezkûr Kararname, 6114 sayılı Kanun ve ilgili mevzuatla verilen görevleri yerine getirmekle yetkilendirilmiş kamu tüzel kişiliğine, idari ve mali özerkliğe sahip bir kamu kurumu olan Başkanlığımızın, 4 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 347. maddesinin ikinci fıkrasının (ç) bendi uyarınca "**Sınav ölçme, değerlendirme ve yerleştirme işlemlerine yönelik yıllık sınav takvimini belirlemek, kamuoyuna duyurmak ve 6114 sayılı Kanunda ve bu Bölümde belirlenen ilkelere göre yerine getirmek.**", (e) bendinde "**Hizmetin gereklerine uygun ölçme, seçme, değerlendirme ve yerleştirme yöntemlerini belirlemek.**", (i) bendinde "**Görev, yetki ve sorumluluk alanına giren konularda idari düzenlemeler yapmak ve kılavuzlar hazırlamak.**" hususunda yetkili kılındığı açıkça ifade edilmiştir.

6114 sayılı Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi Hizmetleri Hakkında Kanun'un "Tanımlar" kenar başlıklı 2. maddesi ile 4 numaralı Kararname'nin "Tanımlar" kenar başlıklı 346. maddesinde "**kılavuz**"; ölçme, seçme ve yerleştirme işlemlerine ilişkin uyulması gereken kurallar, duyurular veya yol gösterici açıklamalardan oluşan, **adaylar ile diğer ilgilileri bağlayıcı olan** basılı veya elektronik ortamdaki bilgi paketi olarak tanımlanmış, 6114 sayılı Kanun'un "Temel ilkeler" kenar başlıklı 7. maddesinin beşinci fıkrasında sınavlarla ilgili her türlü açıklama, başvuru ve sınav sonuçlarının adaylara duyurulmasının Başkanlığımızın internet sayfasında yapılacağı, **internet sayfasındaki duyuruların adaylara tebliğ hükmünde olduğu belirtilmiştir.**

Soru önergesinde yer alan sorulara cevaplarımızın daha rahat anlaşılması açısından öncelikle **ham puan, ortalama, standart sapma ve standart puan** konusunda bazı bilgilerin verilmesi uygun olacaktır. Herhangi bir test/sınav sonucu oluşan ham puanların (ilgili sınavın

değerlendirme esasına bağlı olarak; doğru cevap sayılarının veya doğru cevap sayısından yanlış cevap sayısının dörtte birinin çıkarılmasıyla elde edilen puan) sınava giren adayların bilgi, beceri, kabiliyet ve kazanımlarına ve sınav sorularının zorluk seviyelerine bağlı olduğu açıktır. Buna bağlı olarak, sınavı geçerli sayılan adayların ham puanları toplamının, sınavı geçerli sayılan aday sayısına bölümünden elde edilen **ortalamanın** (ham puanların aritmetik ortalaması) da değişebilir olduğu açıktır. **Standart sapma**, bir teste/sınava ait ham puanların, yani adayların ham puanlarının, ortalamadan ne derece uzaklara yayıldıklarını puan biriminde gösteren bir ortalamadır. Açıktır ki, **ortalama ve standart sapma bir sınavın gerçekleşmesinden ve ham puanlarının belirlenmesinden sonra oluşan iki değerdir ve sadece ilgili sınava özgüdür.**

İki veya daha fazla teste/sınava ilişkin ham puan dağılımlarını birbiriyle bilimsel ölçütlere uygun bir şekilde karşılaştırmak için, dağılımlara ait merkezi eğilim ve dağılım ölçülerinin (ortanca, tepe değer, **aritmetik ortalama**, **standart sapma**, varyans vb.) bilinmesi gereklidir. Ancak yukarıda açıklanan nedenlerle farklı dağılımlarda bu iki ölçünün aynı olması genellikle mümkün olmaz. Eğer iki ham puan dağılımının ortalaması ve standart sapması farklıysa, bu dağılımların aynı standart sapma ve ortalamaya sahip bir dağılıma dönüştürülmesi gerekir. Böylece farklı dağılımlardaki ölçme sonuçları aynı ölçek üzerinde görülebilir ve sonuçlarını karşılaştırmak mümkün olabilir. Bu işleme **puanların standartlaştırılması**, bu işlem sonucu oluşan puanlara da **standart puan** denilmektedir. Tüm sınavlar/testler için geçerli olan bu bilgiler 2019 ALES sınavları kapsamında göz önüne alınırsa, her bir ALES uygulaması sonucunda elde edilen ham puanlara ilişkin ortalama ve standart sapma değerleri birbirinden farklı olduğundan ve puan hesaplama işlemleri bu değerler üzerinden yapıldığından, farklı ALES uygulamalarında aynı sayıda net yapan adayların aldıkları puanların farklı olması doğaldır. Diğer bir ifadeyle, adayların puanlarının hesaplanmasında ham puanlarının (net sayılarının) kaç olduğundan ziyade, **adayların sınava birlikte katıldıkları kitleden elde edilen puanlara ilişkin dağılımın neresinde oldukları önemlidir.** Her sınavdan elde edilen puanlar kendi içerisinde standartlaştırıldığından, ham puan ortalamasının yükselmesi aynı sayıda netlerle ve hatta daha fazla netlerle dahi sınav puanının düşmesi sonucunu doğurabilmektedir.

Soru önermesine konu 2019 Akademik Personel ve Lisansüstü Eğitimi Giriş Sınavı (ALES) Kılavuzu, 2019 Kamu Personel Seçme Sınavı (KPSS) Kılavuzu ve 2019 Adalet Bakanlığı Sınavları Adli Yargı/İdari Yargı/Adli Yargı-Avukat Başvuru Kılavuzu, yukarıda belirtilen ilkeler çerçevesinde sırasıyla 17.09.2019, 03.05.2019 ve 31.10.2019 tarihlerinde Başkanlığımız internet sayfasında yayınlanmış olup genelde sınavlara ilişkin tüm bilgiler, özelde **sınavların değerlendirilmesinin/puanlamanın nasıl yapıldığına ilişkin bütün bilgiler ayrıntılı ve şeffaf bir şekilde Kılavuzlarda yer almaktadır.**

Bu kapsamda, 2019 ALES/3 ile ilgili başvuru, sınav ve sınav sonuçlarının değerlendirilmesi esaslarını belirlemek üzere hazırlanan 2019 ALES Kılavuzu, 17/09/2019 tarihinde Başkanlığımız internet sayfasında 6114 sayılı Kanun'un 7. maddesinin beşinci fıkrası uyarınca adaylara tebliğ hükmünde olmak üzere yayımlanmıştır. Değerlendirme yöntemi ile ilgili olarak Kılavuzun "3.9. DEĞERLENDİRME" başlıklı maddesinde **"Çoktan seçmeli sorulardan oluşan testlerin uygulandığı bu sınavın cevap kâğıtları ÖSYM'de optik okuyucu ile okunacak ve bilgisayar ortamında değerlendirilecektir. Adayların her testteki sorulara verdikleri doğru ve yanlış cevaplar ayrı ayrı toplanacak, doğru cevap sayısından yanlış cevap sayısının dörtte biri çıkarılarak ham puanlar elde edilecektir. Her test için sınavı geçerli tüm adayların ham puanlarının ortalaması ve standart sapması ayrı ayrı hesaplanarak adayların ham puanları, ortalaması 50, standart sapması 10 olan standart puanlara dönüştürülecektir. Böylece her aday için Sayısal ve Sözel Standart Puanlar (SP) hesaplanacaktır. Bu standart puanlar kullanılarak her aday için sayısal ağırlıklı, sözel ağırlıklı ve eşit ağırlıklı olmak üzere 3 ağırlıklı puan (AP) hesaplanacaktır.**

Ağırlıklı puanların hesaplanmasında testlerin ağırlıkları aşağıdaki gibi olacaktır:

ALES Puan Türleri ve Test Ağırlıkları

Puan Türü	Sayısal Testi	Sözel Testi
ALES Sayısal Puanı	0,75	0,25
ALES Sözel Puanı	0,25	0,75

ALES Eşit Ağırlık Puanı	0,50	0,50
-------------------------	------	------

Sınavdan sonra ÖSYM Başkanlığı veya yargı mercileri tarafından iptaline karar verilen sorular değerlendirme dışı bırakılarak geçerli soruların puan değerinin yeniden saptanması suretiyle puanlama yapılacaktır. **Ağırlıklı puanlar hesaplandıktan sonra bu puanlar, aşağıdaki formül kullanılarak 100 üzerinden puanlara dönüştürülecektir.**

$$ALES Puanı = 70 + \frac{30 [2 (AP - X) - S]}{2 (B - X) - S}$$

ALES : Akademik Personel ve Lisansüstü Eğitimi Giriş Sınavı
AP : Adayın ağırlıklı puanı
X : Ağırlıklı puanların ortalaması
S : Ağırlıklı puanların standart sapması
B : Ağırlıklı puanların en büyüğü"

düzenlemesine yer verilerek adaylara gerekli bilgilendirme yapılmıştır. **Söz konusu madde 2019 yılında yapılan tüm ALES sınavları için aynı olup ALES/3'te de aynı şekilde uygulanmıştır.**

İlgili soru önergesinde maddeler halinde yer alan sorular ve bu sorulara cevaplarımız aşağıda yer almaktadır.

1- 2019 yılı içerisinde ÖSYM bünyesinde kaç adet sınav yapılmış, bu sınavlara kaç kişi girmiştir?

Cevabımız: 2019 yılında ÖSYM tarafından elektronik sınavlar dâhil toplam 47 sınav yapılmış, bu sınavlara toplam 8.181.654 aday katılmıştır.

2- İlgili iddialar ışığında sınava giren adayların mağduriyetleri konusunda gerekli açıklama ne zaman yapılacaktır?

Cevabımız: Başkanlığımıza dilekçe, CİMER ve Kamu Denetçiliği Kurumu (KDK) aracılığıyla iletilen tüm başvurular sınava giren adayların mağduriyet yaşamaması amacıyla büyük bir titizlikle değerlendirilmektedir. Bu kapsamda, sınava giren adaylarımızın 2019-ALES/3, 2019 KPSS ve 2019 İdari Yargı ile ilgili olarak dilekçe, CİMER ve KDK aracılığıyla yaptıkları başvuruları da aynı kapsamda değerlendirilerek başvuru sahiplerine gerekli bilgiler ilgili kanallar üzerinden iletilmiştir.

3- ÖSYM mağduriyetleri konusunda bugüne kadar CİMER'e kaç adet başvuru yapılmıştır?

Cevabımız: Başkanlığımızca gerçekleştirilen soru önergesine konu sınavlarda herhangi bir aday mağduriyeti söz konusu olmamakla beraber bugüne kadar CİMER üzerinden Başkanlığımıza 11 başvuru yapılmıştır.

4- ALES 2019/3 özelinde sınavın değerlendirilmesi ve standart sapmanın etkisi hakkında ÖSYM tarafından yeni bir çalışma yapılacak mıdır?

Cevabımız: Standart sapma, standart puanlar, ALES 2019/3 sınavının değerlendirilmesine ve puanlarının hesaplanmasına ilişkin ayrıntılı bilgiler önceki paragrafta verilmiş olup 17 Kasım 2019 tarihinde uygulanan Akademik Personel ve Lisansüstü Eğitimi Giriş Sınavına (2019-ALES/3) ait değerlendirme işlemleri tamamlanmış ve sonuçlar 3/12/2019 tarihinde adaylara ve kamuoyuna ilan edilmiştir. Bu kapsamda Başkanlığımızca yapılacak başkaca bir işlem bulunmamaktadır.

5- KPSS 2019 özelinde sınavın değerlendirilmesi ve standart sapmanın etkisi hakkında ÖSYM tarafından yeni bir çalışma yapılacak mıdır?

Cevabımız: Standart sapma, standart puanlar konusundaki ayrıntılı bilgiler yukarıdaki paragraflarda, KPSS sınavının değerlendirilmesine ve puanlarının hesaplanmasına ilişkin ayrıntılı bilgiler ise sınav öncesi web sayfamızda adaylarımızın erişimine açılan 2019 Kamu Personel Seçme Sınavı (KPSS) Kılavuzunun 22-23 üncü sayfalarında "3.10 DEĞERLENDİRME" başlığı altında verilmiştir. 14 Temmuz 2019 tarihinde uygulanan 2019-KPSS (Genel Yetenek-Genel Kültür, Eğitim Bilimleri), 20-21 Temmuz 2019 tarihlerinde

uygulanan (Alan Bilgisi) sınavlarına ait değerlendirme işlemleri tamamlanmış ve sonuçlar 29/08/2019 tarihinde adaylara ve kamuoyuna ilan edilmiştir. Bu kapsamda Başkanlığımızca yapılacak başkaca bir işlem bulunmamaktadır.

6- 2019 İdari Hakimlik sınavı özelinde sınavın değerlendirilmesi ve standart sapmanın etkisi hakkında ÖSYM tarafından yeni bir çalışma yapılacak mıdır?

Cevabımız: Standart sapma, standart puanlar konusundaki ayrıntılı bilgiler yukarıdaki paragraflarda, 2019 İdari Yargı sınavının değerlendirilmesine ve puanlarının hesaplanmasına ilişkin bilgiler ise sınav öncesi web sayfamızda adaylarımızın erişimine açılan 2019 Adalet Bakanlığı Sınavları Adli Yargı/İdari Yargı/Adli Yargı-Avukat Başvuru Kılavuzunun 7-8 inci sayfalarında ayrıntılı bir şekilde verilmiştir. 29 Aralık 2019 tarihinde uygulanan 2019-Adalet Bakanlığı Sınavlarına (Adli Yargı/İdari Yargı/Adli Yargı-Avukat) ait değerlendirme işlemleri tamamlanmış ve sonuçlar 23.01.2020 tarihinde adaylara ve kamuoyuna ilan edilmiştir. Bu kapsamda Başkanlığımızca yapılacak başkaca bir işlem bulunmamaktadır.

7- Standart Sapma etkileri incelendiğinde son 10 yılda ÖSYM tarafından yapılan sınavlardaki ortalama rakamları listeler misiniz?

Cevabımız: Standart sapma, bir teste/sınava ait ham puanların, yani sadece ilgili sınavı geçerli sayılan adayların ham puanlarının, ortalamadan ne derece uzaklara yayıldıklarını puan biriminde gösteren bir ortalamadır. Dolayısıyla, **standart sapma bir sınavın gerçekleşmesinden ve ham puanlarının belirlenmesinden sonra oluşan bir değerdir ve sadece ilgili sınava özgüdür.**

Bilgilerinize arz ederim.

e-imzalıdır

Prof. Dr. Halis AYGÜN
Başkan

Evrakı Doğrulamak İçin : <http://evrakdogrulama.osym.gov.tr/envision.sorgula/belgedogrulama.aspx?V=BE6P4NZUM>

Adres : Üniversiteler Mahallesi İhsan Doğramacı Bulvarı No : 1 Bilkent / ANKARA
Telefon : 0312 2988000 Faks : 0312 2988815
Elektronik Ağ : www.osym.gov.tr

Ayrıntılı Bilgi : Süleyman Uğur ASLAN
e-Posta : suleyman.aslan@osym.gov.tr
Tel No : 0312 298 81 82

